

REMISSVAR

Datum
2018-09-20

Sametingets beteckning
Dnr 1.2.1-2018-953

Sámediggi
Sámedigge
Sámiedigge
Saemiedigkie

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten (L5)
103 33 STOCKHOLM

Departementspromemorian Brott mot förtroendevalda

Ds 2018:29
Ju 2018/03625/L5

Sammanfattning

Sametinget delar regeringens bedömning att för att säkerställa ett samhälle med fri och öppen åsiktsbildning samt för att värna om det demokratiska samtalet behövs det ett stärkt straffrättsligt skydd för politiskt förtroendevalda. Den särskilda straffskärpningsgrund i brottbalken som föreslås i promemorian kan mycket väl ha den efterfrågade effekten. Sametinget stödjer därför förslaget i stort men med de särskilda och viktiga påpekanden som följer nedan eftersom förslaget i sin nuvarande form inte tydligt nog säkerställer att det också kommer att omfatta brott mot politiskt förtroendevalda i Sametinget.

Regeringens författningsförslag bör uttryckligen omfatta brott mot förtroendevalda i Sametinget

Sametinget anser att promemorians författningsförslag exkluderar Sametingets politiskt förtroendevalda. Sametinget förordar därför inte den nuvarande lösningen i promemorian att med en förklaring i författningskommentaren koppla Sametinget till staten för att tillämpningsområdet för straffskärpningsstadgandet ska omfatta förtroendevalda i Sametinget. Skälet för detta tar dels sin utgångspunkt i den straffrättsliga legalitetsprincipen och det så kallade analogiförbudet som innebär att en föreskrift får inte genom analogisk tillämpning till nackdel för den tilltalade sträckas längre än vad ordalydelsen tillåter, dels de tillämpningsproblem som kan uppkomma i fråga om gärningsmannens uppsåt.

Metoden att koppla Sametingets förtroendevalda till staten genom författningskommentaren är också problematisk utifrån andra skäl: Även om kopplingen mellan Sametinget som statlig myndighet och Sametingets folkvalda församling är någorlunda tydligt reglerad i lag idag kan det inte uteslutas att den folkvalda delen inte har en sådan koppling (dvs underställd regeringen) till *staten* i framtiden, bland annat eftersom Sametingets nuvarande

Adress
Sametinget
Box 90
981 22 KIRUNA

Telefon
0980-780 30
Telefax
0980-780 31

E-post
kansli@sametinget.se
Hemsida
www.sametinget.se

KT

konstruktion är inte självklart förenlig med den folkrättsliga principen om samernas rätt till självbestämmande. Sametingets konstruktion, organisation och regeringens styrning av Sametinget är sedan instiftandet 1991 en utsinlig källa för utredningar, analyser och tolkningar. Förändringar som rör regeringens styrning av myndighetens folkvalda del kan alltså plötsligt innebära att brott mot förtroendevalda i Sametinget hamnar utanför straffskärpningsstadgandets tillämpningsområde. Strikt pragmatiskt – och kanske även av självbevarelsedrift – borde det alltså övervägas noga om inte det straffrättsliga lagstiftningsområdet istället skulle undvika att förankra sig i denna problematik. Något som alltså kan åstadkommas genom att lagtexten istället uttryckligen utpekar förtroendevald i Sametinget.

Det är också tveksamt i vilken grad Sametingets politiker och den samiska och svenska allmänheten uppfattar eller har vetskap om att Sametingets förtroendevalda är *förtroendevalda i staten*. Tvärtom är det en vanlig uppfattning att så inte är fallet. Det senare kan alltså medföra tillämpningsproblem inom rättsväsendet vid bedömning av gärningsmannens uppsåt och prövningen av rekvisiten i straffskärpningsstadgandet. Med en tydlig och lättillämpad bestämmelse ökar istället förutsättningarna att uppnå det önskade resultatet med bestämmelsen.

Sametinget föreslår därför att författningsförslaget förtydligas så att det direkt av lagtexten går att läsa att även brott mot Sametingets folkvalda omfattas av reglerna. Det kan åstadkommas t ex genom ett tillägg av ordet *Sametinget* vid uppräknningen av *stat, kommun eller landsting* eller genom ytterligare en ny punkt efter den föreslagna där det anges att vad som stadgas i punkten ovan också gäller om brottet har begåtts mot en person på grund av att han eller hon utövat ett uppdrag som förtroendevald i Sametinget eller mot en närstående till en sådan person på grund av förtroendeuppdraget.

Frågor i anledning av detta remissvar besvaras av Peter Engström, 0980-78056, peter.engstrom@sametinget.se.

Anja Taube
kanslichef

Peter Engström
verksjurist